

Sprawozdanie z sali sądowej z procesu przeciwko córkom ojca Goriot

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna problematykę powieści *Ojciec Goriot*,
- zna zadania prokuratora, obrońcy, sędziego, świadków, ławy przysięgłych, wygląd sali sądowej.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować i oceniać działania bohaterów powieści,
- właściwie dobierać argumenty, wcielając się w rolę wybranej postaci powieściowej,
- zabierać głos w dyskusji, przestrzegając etykiety językowej.

2. Metoda i forma pracy

Debata w formie fingowanego posiedzenia sądu – symulacja

3. Środki dydaktyczne

Do przeprowadzenia lekcji potrzebne są teksty powieści *Ojciec Goriot* Balzaca, a także uprzednio przygotowane przez uczniów przemówienia, zeznania itp. Układ krzeseł w sali lekcyjnej powinien przypominać porządek sali sądowej – uczniowie przed lekcją przygotowują klasę do zajęć.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Na początku jeden z uczniów zapisuje z tablicy temat lekcji: „Sprawozdanie z sali sądowej z procesu przeciwko córkom ojca Goriot”. Nie przewiduje się specjalnego wprowadzenia. Uczniowie zostali wcześniej zapoznani z formą zajęć, więc lekcja od początku przebiega w konwencji posiedzenia sądu. Prowadzący zajęcia przypomina o zajęciu odpowiednich miejsc, we właściwym porządku siadają:

- sędziowie,
- ława przysięgłych (12 osób – lub więcej, przydział ról przeprowadzono tak, by zaangażować jak najwięcej uczniów),
- oskarżone – córki p. Goriot – Anastazja de Restaud i Delfina de Nucingen,
- prokurator,
- oskarżyciel posiłkowy,

● obrońcy,

● świadkowie – postaci z powieści, np. Vautrin, pani Vauquer, Rastignac, panna Taillefer, służąca Sylwia.

W miarę możliwości wszyscy uczniowie w klasie powinni wcielić się w jakąś rolę. W tym celu w domu przygotowują notatki zawierające cytaty, przykładową argumentację itp.

b) Faza realizacyjna

Uczeń sprawujący funkcję sędziego prowadzącego rozprawę przedstawia oskarżenie Anastazji i Delfiny – córek nieżyjącego pana Goriota o zaniedbanie ojca, ograbienie go z majątku, brak troski i opieki, które przyczyniły się do śmierci.

1. Sędzia oddaje głos prokuratorowi, prezentującemu treść oskarżenia, w którym powinna się znaleźć wysokość oczekiwanej kary dla Anastazji i Delfiny.
2. Następnie sędzia powołuje na świadków postaci z powieści, które wypowiadają się o stosunku oskarżonych do ojca. Warto, by uczniowie, przygotowując się do zajęć, zaznaczyli cytaty w tekście utworu bądź je wypisali. W przypadku zdolniejszej klasy można zaproponować, by sędziowie i prokuratorzy znaleźli przykłady autentycznych wyroków sądowych, zajrzeli do kodeksu prawa karnego itp., aby jak najmocniej uprawdopodobnić inscenizację.
3. Sędzia oddaje głos Delfinie i Anastazji. Oskarżone powinny podważać argumenty oskarżenia, bronić własnych racji – oczywiście w oparciu o treść książki.
4. W tym miejscu może poprosić o głos oskarżyciel posiłkowy, wskazujący na nieprawdziwość zeznań oskarżonych.
5. Na koniec głos zabierają obrońcy z uzasadnieniem łagodzącym wymiar kary.
6. Przerwa – ok. 5 minut, podczas której obraduje ława przysięgłych, wypracowując swoje stanowisko.
7. Ogłoszenie wyroku kończy proces.

c) Faza podsumowująca

Nauczyciel rozmawia z uczniami o tym, czego się nauczyli na zajęciach. Zwraca uwagę, że ocena postępowania ludzi jest bardzo trudna i łączy się z odpowiedzialnością. Nie sposób żyć bez oceniania, ale nie wolno osądzać tak, by ostatecznie kogoś potępić. Jeśli starczy czasu, warto zapytać młodzież, czy współcześnie zdarzają się sytuacje podobne do opisanej przez Balzaca – pisarza żyjącego w XIX w.

5. Bibliografia

H. Balzac, *Ojciec Goriot*, przełożył i wstępem opatrzył T. Boy-Żeleński, Czytelnik, Warszawa 1984.

6. Załączniki

Zadanie domowe

Napisz notatkę prasową będącą sprawozdaniem z procesu przeciwko córkom ojca Goriot. Zwróć uwagę na uzasadnienie wyroku, racje obrony, wypowiedzi świadków i samych oskarżonych.

7. Czas trwania lekcji

2 x 45 minut

8. Uwagi do scenariusza

Lekcja przeznaczona jest dla klasy drugiej liceum ogólnokształcącego z rozszerzonym programem języka polskiego. Może stanowić wprowadzenie do cyklu lekcji poświęconego omówieniu powieści H. Balzaca.